

Példás összefogás Gernyeszegen

Nyilvános dicséret

Fotó: Vajda György

Igen hasznosnak bizonyult a gernyeszegi helyi önkéntes tűzoltó-alakulat működtetése és fenntartása, ez a február 13-i körtvélyfáji tüzesetnél is bebizonyosodott. Délután 4 óra körül a 112-es sürgősségi hívószámon értesítették a helyi alakulatot, hogy a Fő út 116B szám alatt kigyúlt az udvaron levő, különálló konyhaépület, és a lángok veszélyeztetik a környékbeli gazdasági építményeket és a lakóházat is.

Az értesítést követően percekben belül ott voltak az önkéntes tűzoltók, valamint a polgármesteri hivataltól és a helyi tanácstól több mint tíz személy – köztük a polgármester és az alpolgármester –, akik a rendelkezésükre álló felszereléssel, mintegy 40 tűzoltópalackkal megpróbálták megfékezni a tüzet. A hivatal buldoezkavátorának is jelentős szerepe volt az oltásban, a felrakott tűzfát kellett szétterítenie. Amennyiben ez kigyúlt volna, a lángok még nagyobb kárt okoztak volna.

Vajda György

(Folytatás a 6. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Tízezrek tragédiája a II. világháború után

A nagyobb tömegek – 25 ezer magyar katona és több mint 20 ezer civil – a hadifoglyok és internáltak elhurcolására kialakított Guvpi nevű lágererendszerbe kerültek, amiről a köztudat keveset tud, pedig ez volt az észak-erdélyi magyarok Gulágja.

5.

Fél lábbal a felsőházban

Hat döntetlen után győzött ismét a Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK labdarúgócsapat az 1. ligában. Ezzel 40 pontot gyűjtött, ami statisztikailag elegendő ahhoz, hogy az alapszakaszt az első hat helyezett között végezze.

7.

Figyelmesen kell kitölteni az űrlapot

Az APIA arra kéri a gazdákat, hogy a járványügyi óvintézkedésekre való tekintettel, amennyiben lehet, online nyújtsák be a kérvényeket.

8.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Miért (is) tüntetnek?

Mózes Edith

A kérdés a miniszterelnöktől származik, aki nem érti, mit keresnek az utcán a rendőrök, a nyugdíjasok és azok, akik elégedetlenek a kormány megszorító intézkedéseivel. Arról azonban egy szót sem szól, hogy a választási ígéretek, szokás szerint, üres szövegeknek bizonyultak, a héten állítólag elfogadásra kerülő költségvetés is a szegénység költségvetése. Azt állítja, hogy a harminc éve fungáló szakszervezeti vezetők „csinálják a feszültséget” – szerinte teljesen ok nélkül.

A politikusok nagy része sem érti, miért elégedetlenek az emberek, hiszen a honatyák önszántukból lemondtak a speciális nyugdíjukról. Az RMDSZ nem támogatta ezt az úgymond kivételezést, populista lépésnek nevezte, azt mondta, vagy mindent, vagy semmit. Vagy eltörlik az összes speciális nyugdíjat, vagy egyet sem. És nem szavazott.

Politikai elemzők szerint valójában egyik politikai párt sem akarja megoldani ezt a problémát, ezért járnak el oly módon, hogy végül az alkotmánybíróság érvénytelenítse a döntésüket. Ha tényleg megakarnák oldani, szabályosan alkotnának egyértelmű törvényeket, ám csak az érdekli őket, hogy politikai tőkét kovácsoljanak ebből a vitatott témából.

Végül az elnök is aláírta a parlamenti képviselők és szenátorok

(Folytatás a 3. oldalon)

Vita a költségvetés-tervezetről – 600 percben

Megkezdődött hétfőn délután a 2021-es költségvetés-tervezet és a társadalombiztosítási költségvetés-tervezet vitája a parlament plénumában. Az ülést Ludovic Orban, a képviselőház elnöke vezette, aki bejelentette: a 466 törvényhozó közül 403-an vannak jelen a teremben. A két ház összevont pénzügyi-költségvetési bizottsága elutasította az ellenzék által beterjesztett több mint 3500 módosító javaslatot, és a kormány által elfogadott formában terjesztette a plénum elé a költségvetés-tervezeteket. A két tervezetről kedden szavaznak a törvényhozók.

Összesen 600 percet szánnak a 2021-es állami költségvetésről szóló tervezet cikkelyeinek és az ehhez benyújtott módosító javaslatoknak a megvitatására – döntötte el hétfői ülésén a képviselőház és a szenátus összevont házbizottsága. A törvényhozóknak 30 perc áll a rendelkezésükre a társadalombiztosítási költségvetés tervezetének megtárgyalására. A két tervezet általános vitáján a kormány 50 percet kap álláspontja ismertetésére, ezeket a vita elején és végén használhatja fel. A parlamenti frakcióknak 78 percből kell gazdálkodniuk, 10 másodperc jut egy törvényhozóra. Így a Szociáldemokrata Párt 26 percet, a Nemzeti Liberális Párt 22 percet, a Mentsétek Meg Romániát Szövetség és a Szabadság, Egység, Szolidaritás Pártja alkotta szövetség 13 percet, a Románok Egységéért Szövetség 8 percet, az RMDSZ 5 percet kap, a nemzeti kisebbségek frakciója 3 perchez, a független tör-

vényhozók pedig 1-1 perchez jutnak.

A két ház összevont pénzügyi-költségvetési bizottsága pozitívan véleményezte mind az államháztartási törvény, mind a társadalombiztosítási költségvetés törvényének tervezetét, a kormány által előterjesztett formában fogadva el azokat.

Az állami költségvetésről szóló törvényhez 3523 módosító indítványt, a társadalombiztosítási költségvetés törvényének tervezetéhez pedig három módosító javaslatot nyújtottak be a PSD és az AUR törvényhozói, ezeket azonban mind elutasította a testület.

A liberálisok a kormány változatát támogatják

A Nemzeti Liberális Párt a kormány által elfogadott formában fogja támogatni a parlamenti viták során az államháztartási törvény és a társadalombiztosítási költségvetés tervezetét – nyilatkozta Ludovic Orban pártelnök.

Orban azt mondta, a kormánykoalíciót alkotó három párt, valamint a nemzeti kisebbségek törvényhozóinak „masszív” jelenlétére és támogatására számít a költségvetési vitában, és reméli, hogy a tervezetet a kitűzött határidőn belül sikerül elfogadni.

A PNL elnöke emlékeztetett, hogy a 2021-es büdzsé tervezetét három fő célkitűzés szem előtt tartásával dolgozták ki, ezek a gazdaság felélékítése, a beruházások növelése és a vállalatok és alkalmazottak támogatása.

A tervezet nagy figyelmet szentel az oktatásnak, a közegészségügynek, különös tekintettel a világjárvány visszaszorítására – mondta még Orban. (Agerpres)

Írország a tizedik állam

Az aláírásgyűjtés meghosszabbításának utolsó szakaszában az első siker: Írországban, a tizedik államban is sikerült átlépni a támogató aláírók alsó küszöbét.

Jelképes üzenete is van annak, hogy egy évvel azután, hogy a magyar Országgyűlés támogató állásfoglalást fogadott el a „Kohéziós politika a régiók egyenlőségéért és a regionális kultúrák fenntarthatóságáért” polgári kezdeményezés támogatására, a tizedik államban is sikerült teljesíteni a területi kritériumot.

Az előbbi esemény annak a felismeréséből fakadt, hogy a határon túli magyarokért viselt felelősség nemcsak a magyar közhatóságok alkotmányos kötelessége, hanem az egész magyar társadalomé, amelynek szellemi, kulturális határai átnyúlnak az országhatáron. Van egy követendő eszme: egy nemzet vagyunk, és a nemzet érdekében egyformán kell gondolkoznunk, egyformán kell cselekednünk határon innen és túl.

A folytatás tanulságait Erika Casajoana Daunert, a katalán nemzetgyűlés tagja így összegezte: „Kezdetben eltartott egy ideig, mire a jelentős számban magyarok lakta három tagállamon – Magyarországon, Románián és Szlovákián – kívül más nemzeti közösségeket is elérni. Amikor azonban az üzenet máshova is eljutott, a mozgalom elindult, és most már megállíthatatlan.”

Az Európa másik szegletéből elhangzó mondatok felidéznek a tíz évvel ezelőtt megfogalmazódott igényt az önálló székely diplomáciára. A Székely Nemzeti Tanács döntése alapján dr. Dabis Attila lett a tanács külügyi képviselője. Az egy évtized, de a siker is indokoltá teszi, hogy külügyi képviselőnk munkáját méltassuk, hiszen tíz év alatt sok száz közösség-szervező emberrel, diplomatával, szervezetek vezetőivel értékálló tartalmakat osztott meg, és Székelyföld érdekeit a legmagasabb szintre helyezve érvelt, vitázott és politikai támogatókat keresett. Ily módon a Székely Nemzeti Tanács nemzetközi kapcsolatai nem jelmondatokra, közhelyekre épülnek, hanem elvekre, értékekre, célokra. Megalapoztunk tíz év alatt egy időálló székely diplomáciát.

Ünnepelünk hát? Nem. Egy lélegzetvételnyi idő van, hogy felmérjük a helyzetet. Van még 69 napunk. Jó lenne, ha a Kárpát-medencéből is gyűlnének aláírók, ezért arra ösztönzünk minden magyart, aki még nem tette meg, írja alá a kezdeményezést. Nagy feladatok várnak nyugati barátainkra, hiszen további aláírókat gyűjtünk az EU államaiból. A nagy kihívás azonban az, mennyire erősíti meg szövetségünket a két hónapnyi intenzív, együttes munka.

**Izsák Balázs,
a Székely Nemzeti Tanács elnöke**

Romániában oltják a hajléktalanokat Hivatalos adatok szerint 20 százalékuk már megkapta az első dózist

Eddig csaknem 500 hajléktalant oltottak be koronavírus ellen Romániában. Az országos oltókampany kiemelt része az a célkitűzés, hogy a fedél nélkül élők, mint az egyik legveszélyeztetettebb csoport, megkapják a vakcinát.

Mózes Edith

A hivatalos szervek tájékoztatása szerint a nyilvánosságban szereplő hajléktalanok 20 százaléka, tehát egyötödük már megkapta az első dózist, 18 százalékuk pedig már a második oltáson is túl van.

2011-es népszámlálás: több mint 162 ezer hajléktalan

A 2011-es népszámlálás idején Romániában több mint 162 ezer embert hajléktalanként jegyeztek be. Ide sorolták az állandó jelleggel az utcán élő kiskorúakat, a hatóságok vagy civil szervezetek által biztosított szállásokat igénybe vevő embereket, a nem megfelelő körülmények között, elhagyott épületekben, sátrakban, felhagyott területeken épült hajlékokban élőket, valamint a kórházakban lakó hajléktalanokat.

A FEANTSA, a hajléktalan emberekkel dolgozó szervezetek európai ernyőszervezete élesen bírálta Romániát, amiért nincs megbízható országos adatgyűjtés a hajléktalanság mértékéről.

Nincs a hajléktalanok integrációjára kidolgozott országos stratégia

Romániában nincs külön a hajléktalanok integrációjára kidolgozott országos stratégia sem. A FEANTSA szerint 2011-ben 55, a hajléktalanoknak valamilyen fajta szolgáltatást nyújtó központ működött, ám azoknak a felnőtteknek, akik elveszítették a lakásukat, a 41 megyéből csupán 19-ben biztosítottak szolgáltatásokat, és a 19 megyében is összesen csupán 26 városban volt hozzáférhető ez a segítség.

Az 55 központból nem mindegyik biztosít szállást, sok helyen csak tanácsadással és tájékoztatással szolgálnak, és nincs arról információ, hogy jelenleg hány

működik belőlük – írta a FEANTSA 2017-ben Romániáról.

A hajléktalanokkal foglalkozó romániai civil szervezetek szerint az ellátottság jóval alatta marad az igényeknek, a hajléktalanok csoportja nem jelent prioritást a szociális lakásokat odaítélő hatóságok számára.

Hiányos az állami segítségnyújtás

A FEANTSA szerint a hajléktalanság megelőzése és kezelése céljából biztosított állami segítségnyújtás hiányos: a gyermekvédelmi intézmények figyelmen kívül hagyják az utcán élő, elhagyott gyerekek egy részét; a gyermekotthonokból kikerülteket nem segítik megfelelően, hogy beilleszkedjenek; a kórházakban nincs kapacitás vagy csak nagyon kevés a mentális betegségek kezelésére; a hajléktalanok legtöbbször csak sürgősségi orvosi ellátást kaphatnak; a családon belüli erőszak jelenségét nem kezelik megfelelően, sok nő emiatt kényszerül elmenekülni otthonról; a börtönviseltek nem segítik megfelelően a szabadon bocsátásuk után; a kórházakból kiengedett személyekre ugyanígy nem fordítanak kellő figyelmet; a szenvedélybeteg számára nagyon behatárolt lehetőségek léteznek a kezelésre; a szociális lakásokból vagy egykori államosított, de visszaszolgáltatót épületekből kilakoltatottak sem kapnak támogatást.

Vannak megyék, ahol egyáltalán nincs hajléktalanszállás

Romániában összesen 95 intézmény szerepel a hajléktalanszállók listáján, de vannak közöttük nappali központok, tanácsadást vagy egyéb szolgáltatást nyújtó intézmények is, amelyek feltehetően nem is rendelkeznek szállással.

Összesen 4132 férőhely van országos szinten. Vannak megyék, ahol egyáltalán nincs ilyen szolgáltatás (Vaslui, Olt, Mehedinți, Konstanca, Călărași). Kovászna megyében egy, Hargita megyében négy, Maros megyében három, Kolozs megyében öt létesítmény szerepel a listán. Bukarest után a legtöbb hajléktalanszálló Bihar megyében működik.

(Forrás: Euronews, FEANTSA-jelentés)

Hajléktalanok – illusztráció

Az Erdély TV-ben

A nyughatatlan Robert Capa

A 20. század egyik legjelentősebb fényképésze, Friedman Endre Robert Capa néven vált világhírű fotóssá. Fotóival megmutatta, hogy milyen a harcmező, a szenvedés, és azt is, hogy milyen közelről a halál. Élete negyven éve alatt jelentőset alkotott, néhány ké-

pérről a mai napig vitatkoznak a szakemberek. Kedden este 8 órától az Erdélyi Magyar Televízió *Kultúrcepp* műsora a nyughatatlan, kalandvágyó Robert Capát mutatja be. Kányádi Orsolya összeállítása követhető a tévé képernyőjén és Facebook-oldalán.

Metszetben a Minority SafePack

Nem szívügye az Európai Uniónak az őshonos nemzeti kisebbségek helyzete. Bizonyíték erre a Minority SafePack polgári kezdeményezés Európai Bizottság általi elutasítása. Most a tagállamok hatáskörébe tartozik a nemzeti kisebbségek helyzetének rendezése, ami azonban nem mindig történik meg. A romániai nemzeti kisebbségek gondoljai, a helyzetü-

ket figyelemmel követő hatóságok, szolgálatok tapasztalatai, a polgári kezdeményezések előterjesztőinek meglátásai és a szociológus gondolatai mentén vizsgálja meg Antal-Joós Erika szerkesztő-műsorvezető, miként viszonyul az Európai Unió a nemzeti kisebbségekhez. Az Erdélyi Magyar Televízió *Metszet* című műsorát kedden este fél 9-től sugározzák.

Tízezrek tragédiája a II. világháború után

„Csak egy kis munka...”

Erdélyi magyarok és szászok ezrei kerültek 1944 őszén a Szovjetunió fogolytáborába. A rövid ideig tartó, könnyű munka, azaz „malenkij robot” hamis ígéretével elhurcolt civilek tragédiáját Murádin János Kristóf történész, egyetemi tanár idézte fel a Kemény Zsigmond Társaság idei első rendezvényén, amelyet a világháború miatt az Erdélyi Magyar Televízió közvetítésében követhettek az érdeklődők.

Nagy Székely Ildikó

A marosvásárhelyi születésű történészt – aki a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kolozsvári karán tanít, a nemzetközi kapcsolatok és európai tanulmányok tanszék vezetője – Csíky Boldizsár, a Kemény Zsigmond Társaság elnöke kérdezte a második világháborút követő erdélyi történekekről.

Mint a „dáváj csász”

Az est házigazdája elsőként a „malenkij robot” kifejezésre irányította a figyelmet, azt tudakolta, hogy ez a későbbi kor akasztófahumorának előfutára volt-e, vagy az oroszok maguk is így nevezték a foglyaikra váró feladatokat. Murádin János válaszából kiderült, hogy tulajdonképpen az orosz „malenkaja robota”-ból való hibás áthallásról van szó, ami úgy maradt fenn a köztudatban, mint – az orosz előrenyomulás során Közép-Európában garázdálkodó – szovjet katonák órák iránti, megmagyarázhatatlan érdeklődését jelző „dáváj csász”.

– A kifejezés annyira általánossá vált, hogy az egész orosz fogságot így szokták nevezni. Ez, persze, nonszensz, hiszen a szovjet munkatáborokba való elhurcolás sok esetben a végső ítélettel ért fel – tette hozzá a történész.

Változatok a végső útra

– Lehet-e párhuzamot vonni a második világháború német lágerei és a háború utáni szovjet munkatáborok életkörülményei között? – hangzott el a következő kérdés.

Murádin János egyetlen alapvető különbséget emelt ki: az elhurcoltak ipari szintű kivégzését, ami a német koncentrációs táborok koncepcióját képezte, a szovjet gyakorlattól eltérően, ahol nem önmagában a megsemmisítés, hanem a napi norma szerint dolgoztatott munkaerő végletekig menő kihasználása volt a cél. Ez természetesen nem jelentett emberségesebb bánásmódot. A távol-keleti táborokban vagy a sark-

vidéken már a szélsőséges klíma végzetes lehetett, ehhez még hozzáadódott a kíméletlen munkaritmus, a számtalan atrocitás. A több száz ezer magyar fogoly egyharmada így sohasem térhetett haza.

Csíky Boldizsár a továbbiakban a Gulag és a „malenkaja robotá”-s munkaszolgálat közötti különbségeket tudakolta. Murádin János elmondta, hogy – bár háromnegyed évszázad távolából gyakran össze-mosódnak a fogalmak – két, teljesen különböző lágerrendszerrel van szó. A Gulag a belföldi elhurcoltak – köztörvényes bűnözők és politikai elitáltak – gyűjtőhelye volt, ahova idegen állampolgár csak azokban a ritka esetekben került, ha a szovjet állam elleni összeesküvés vádjára érte. Mindössze 2500–3000 erdélyi magyart szállítottak ide. A nagyobb tömegek – 25 ezer magyar katona és több mint 20 ezer civil – a hadifoglyok és internáltak elhurcolására kialakított Guvpi nevű lágerrendszerbe kerültek, amiről a köztudat keveset tud, pedig ez volt az észak-erdélyi magyarok Gulágja.

Számok, nevek

Az elkövetkezőkben arra is fényt derített, milyen tájegységekről vitték el a legnagyobb számban a magyar és szász lakosságot. Az est meghívottja 2003-tól folytatott kutatásai során kiderítette, hogy Kolozsváron volt a legerőteljesebb a folyamat, a kincses városból 5000 magyar civilt – férfiakat és munkaképes fiúkat – gyűjtöttek be a szovjetek. 801 személy nevét, foglalkozását, elhurcolásának körülményeit, fogságának

helyét, illetve hazatérésének módját sikerült feltárnia.

– Egy közel félmillió népeségű városban azonban, ahol 75 év alatt kicserélődött a lakosság, a kutatásnak korlátai vannak – jegyezte meg a történész. Szilágyolompérton viszont minden elhurcoltat azonosított. Ebben a korabeli sajtó is fontos szerepet játszott, „madáryelven” – 21 férfi eltűnéséről írva – jelezte a munkatáborba kerülők számát.

Azt, hogy a szovjet uralmat nemcsak a háborúból vesztesként kikerülő nemzetek szenvedték meg, a partiumi Szaniszló példázta. Felső utasításra 400 személyt kellett innen begyűjteni, de mivel magyarok és svábok mindössze 270-en voltak, 130 románnak is mennie kellett. A településen háromnyelvű emléktábla őrzi az elhurcoltak nevét.

Murádin János negatív példaként – a bécsi döntés során román uralom alatt maradt Dél-Erdélyhez kerülő – Tordát említette. A Magyarországhoz visszacsatolt Észak-Erdélyből ide menekült a legtöbb deklasszált elem, azok a román csendőrök, hivatalnokok, akik nem találták meg a helyüket a magyar adminisztrációban. Ennek a dühös, frusztrált, kiábrándult társadalmi rétegnek köszönhetően sok volt a feljelentés, az elhurcolások után pedig nagy volt a csend a településen. 700 magyart gyűjtöttek innen össze, de a 90-es évekig, a Tordai Honvéd Hagyományörző Bizottság megalakulásáig erről senki nem beszélt. Mára a 217 áldozatot sikerült azonosítani, a többi, munkatáborba vitt személy nevét azonban homály fedi, megrekedt a kutatás – szögezte le a történész, aki arra is felhívta a figyelmet, hogy az erdélyi szászokat érintő feltárások már a 60-as években elkezdődtek, és a helyi magyar közösségekre vonatkozóknál jóval előbbre járnak.

A megfélemlítés eszközei

A „honnan?” kérdés után a „hová?” következett.

– A lágerrendszernek megvoltak a területi elosztásai. A szovjet szocialista tagköztársaságok mindegyikében működtek helyi lágereket – mondta Murádin János, majd a dél-uráli régióhoz tartozó cseljabinszki körzetről tett említést.

A náci lágerekkel ellentétben a szovjet munkatáborok léte nem volt titkos, mi több, a megfélemlítés eszközeiként a nagyobb települések közelében, illetve külvárosában emelkedtek. A lágerközpontok körül kisebb, megszámozott altáborok sorakoztak, egy ijesztően jól szervezett bürokratikus rendszert alkotva, amibe bekerülve nem volt visszaút.

A legtöbb erdélyi magyar ironikus módon éppen az őshazába, Baskíriába, valamint Cseljabinszkba került. Ezek elviselhető helyek voltak azokhoz a munkatáborokhoz – például a kelet-szibériaihoz – viszonyítva, ahol az elhurcoltak 90%-a életét veszítette. A szovjeteknek nem volt érdekük, hogy nagy összegeket fordítsanak a magyar foglyok szállítására, ezért nem vitték őket túlságosan messze, Európa, illetve Európa és Ázsia határvidéke volt számukra az úti cél – fejtette ki az előadó, majd azt is hangsúlyozta, hogy a kellemesebb klímájú hely önmagában nem volt biztosíték a túlélésre, ez elsősorban a táborvezetésen múlt, egy szadista örült keze alatt ugyanis ugyanakkorára nőtt az áldozatok száma, mint Szibériában.

„Hazahozzuk a hadifoglyokat”

Csíky Boldizsár a továbbiakban azt tudakolta, igaz-e, hogy a fogságból hazaengedett katonákat – akiket a szovjet komisszárok előzőleg átvilágítottak, kikérdeztek, és megfelelőnek találtak a szabadon engedésre – a román–szovjet határnál újra összefogdoszták, és a román területen működő lágerek valamelyikébe zárták?

A történész elmondta, hogy ez szakmailag nem igazolható, inkább mítosz, mint valóság. A nemkívánatos fordulatot általában a Gulágról hazatérőknek kellett elszenvedniük, akiket a román titkosrendőrség úgy vett át mint bűnözőket, a Guvpiból érkező tízezreket mindez nem érintette.

Mi több, az elhurcoltak visszatérése előnyére vált a román államhatalomnak. A „hazahozzuk a hadifoglyokat” szlogenel a kommunista rendszer megerősítette önmagát, annál is inkább, mivel a

fogolykérdés mind az erdélyi magyar, mind a szász és sváb társadalom számára központi kérdés volt.

A történész külön kitért a bécsi döntés miatt elégtételre vágyó románok atrocitásaira, a – szovjet lágerrendszeren kívül eső – barcaföldvári, illetve lüeti lágerre, ahol az éhhalál várt az elhurcoltakra, a szárazajtai mérszárlásra, mindazokra a rémtettek, amelyeket nem az államvezetés, hanem a székelyföldi lakosságot terrorizáló, paramilitaris alakulatok követtek el az erdélyi magyarság megfélemlítése és elűzése, ezáltal pedig egy újabb bécsi döntés megelőzése céljával.

„Kinél voltál te még?”

A beszélgetés végén a rendezvény házigazdája a túlélőkkel való személyes találkozásokról kérdezte meghívottját. Murádin János szeretettel idézte fel az első interjúalany, Varga Márton emlékét. Az idős férfi megismerkedésükkel azzal fordult a történészhez, hogy „Fiam, kinél voltál te még? Voltál már a Jöskánál, a Karcsinál, a Ferinél?”

– Bekerültem egy bizalmi körbe, egy búvópatakként élő csoportba, amely a társadalom mélyén kapcsolatot épített egymással. Olyan mélységben ismertem meg őket, amire a távolabbi rokonoknál nincs lehetőség – mondta az előadó, aki valóban második családjának érezte ezeket az embereket. Bitai László matematikaprofesszor, dr. Csetri Elek történész, Mile József, Kelemen István – fonódtak egymásba a nevek. Szó esett Török Istvánról, aki 92 évesen még készen műhelyében dolgozik, majd egy másik túlélőről, akit kemény református hite tartott meg a kilencévi fogság alatt.

– Velük kapcsolatban nehéz objektív lenni, számadatokkal dolgozni. Ezek emberek, élettörténetek. Ők a mi hőseink – összegzett a történész, majd arra is kitért, hogy a munkatáborokból hazatérők – akiket az államhatalom saját maguk és családjuk elhurcolásával fenyegetett meg, ha az elszenvedtekről egy szót is ejtenek – évtizedekig magukba zárták a Guvpi emlékét. Így 1989-ig a szovjet munkatábor nem létező fogalom volt. A túlélők többsége leírni sem merte mindazt, amit átélt, így a visszaemlékezések főként a rendszerváltás után születtek. Murádin Jánosnak olyan interjúalanya is volt, aki a gyermekeinek sem beszélt addig a fogság éveiről.

A múltidézés végén a történész elmondta, hogy a kutatásának kézzelfogható eredményei is vannak. Ilyen a Sapientia egyetem kolozsvári, Torda utcai épületében nyílt kiállítás, amely 500 emléktárgyat mutat be – munkaeszközöket, leveleket, fényképeket, térképeket, tábori szuveníreket, illetve olyan érdekességeket, mint a foglyok készített dohányszelence –, valamint az az 1944-es elhurcolásokat körvonalázó monográfia, ami a közeljövőben kerül kiadásra.

A rendezvény végén Csíky Boldizsár bejelentette, hogy amennyiben a televíziós közvetítés népszerűnek bizonyul, egyelőre ebben a formában folytatják a KZST-s együttléteket.

A kolozsvári Sapientia egyetemen nyílt emlékkiállítás

Forrás: kv.sapientia.ro

GERNYESZEG ÉS KÖRNYÉKE

Szerkeszti: Vajda György

Nyilvános dicséret

(Folytatás az 1. oldalról)

Időközben Szászrégenből megérkeztek a tűzoltók, azonban az autó szivattyúja lefagyott, de rácsatlakoztak az utcában található tűzcsapra, és így sikerült eloltani a tüzet, aminek elterjedését az önkéntesek fékezték meg. A tüzet egy, a csatlakozóban hagyott mikrohullámú sütő okozta, amely a rövidzárlat miatt valóságosan elrobbant.

Gernyeszegen is kigyulladt egy épület

Még be sem fejezték a körtvélyfájai tűz eloltását, 17 óraker az önkéntesek értesítést kaptak, hogy a községközpontban, a 13/A szám alatt kigyulladt a tetőgerenda. A megmaradt mintegy 20 palackkal odasiettek, ahol sikerült megakadályozniuk, hogy a felhevült kémény miatt már izzó gerenda tüzet okozzon. A kivonuló szászrégeni tűzoltóknak már nem sok dolguk volt. Nem vetették be a vízágyút, ugyanis ezzel nagyobb

Fotó: Nagy Tibor

kárt okoztak volna a házban.

A példás hozzáállást – nemcsak az önkéntes tűzoltók, hanem a szomszédok és a gernyeszegi lakosok, a helyi rendőrség, a gernyeszegi rendőrőrs munkatársainak a munkáját – hivatalos levélben köszönte meg Handrea Ioan Călin, a Maros Megyei Horea tűzoltóalakulat főfelügyelője.

A polgármesteri hivatal kezdeményezésére gyűjtést indítottak mindkét károsult részére. A gernyeszegi családnak mintegy 40.000, a körtvélyfájainak, amely nagyobb kárt szenvedett, kb. 90.000 lejt gyűjtöttek össze, az utóbbi ház nyílászáróit pedig Kolcsár Károly képviselő adományából cserélik ki.

Nem épült volna műjéggpálya a LEADER csoport támogatása nélkül

A LEADER csoport polgármesterei Nagy Attilával, az SZJA igazgatójával és Kozma Mónikával, a Pro Economica Alapítvány ügyvezető igazgatójával a műjéggpálya avatóján

Fotó: Vajda György

Nem épült volna meg a Marosvásárhely határában nemrég felavatott műjéggpálya a Maros menti LEADER csoport hathatós hozzájárulása nélkül. A kistérségi társuláshoz tartozó községek – Gernyeszeg, Vajdaszentivány, Marossárpatak, Nagyszőlő és Marosszentgyörgy – előjárói felvállalták az ügyet, anyagi is hozzájárultak a létesítmény felépítéséhez, berendezéséhez – tájékoztatott Kolcsár Gyula, Gernyeszeg polgármestere, a Maros menti LEADER csoport elnöke.

Az elnök elmondta, hogy a Marosszentgyörgyhöz tartozó területet a Marosszentgyörgyi Polgármesteri Hivatal vásárolta meg egy magán-személytől, a LEADER csoportban levő községek összefogásának köszönhetően közművesítették, bevezették a földgázt, a vizet, kiépítették a villany- és lefolyóhálózatot. A tagok erre közösenként 100.000-100.000 lejt adományoztak. A hozzájárulásról a részvényesek közgyűlésén döntöttek.

Csak a transzformátorállomás mintegy 150.000 lejtbe került, nem beszélve a többi költségekről. A Maros Megyei Tanács a Visit Maros Egyesületen keresztül vásárolta meg a közel 100.000 eurót érő jégcsiszoló gépet, és felvállalta a mű-

ködedési költségeket. A számítások szerint ez évi több mint egymillió lejt jelenthet. Amint az avatón elhangzott, a munkálatokat és a beruházást a Mens Sana Alapítvány kezelte.

A LEADER csoporton keresztül pályáztak meg, folyamatban van a körtvélyfájai és a gernyeszegi orvosi rendelők épületének felújítása, és két műfüves labdarúgópályát alakítanak ki Magyarpéterlakán és Marostelegen. Előkészületben van egy, a Nyárad kistérséggel való együttműködést ösztönző pályázat. A két kistérségnek hasonló gondjai vannak, egymás szomszédai, így az elkövetkezendő időszakban több közös tervet is megvalósítanak. Egyelőre közös képzésekre, tapasztalatcserére pályáznak. Várhatóan 2022-ben jelennek meg a kiírások. Bár a LEADER csoportok által kezelt pályázatok hatékonyak, a helyi szükségleteket elégitik ki, és „emberközeliek”, a tendencia azt mutatja, hogy mind kevesebb pénzt juttatnak az ilyen közösségi csoportoknak, így várhatóan kevesebbet oszthatnak el az öt községnél. Elképzelések vannak arról, hogy mire érdemes pályázni, de egyelőre várakozó állásponton helyezkedett a kistérségi társulás vezetősége.

Új orgona, kórus nélkül

2019. április elsejétől a körtvélyfájai református gyülekezet lelképásztora a maroshévízi születésű Jári Zsolt, aki korábban a Hargita megyei Bágyon szolgált. Szász Attila esperes helyét vette át. Legutóbb akkor beszéltünk vele, amikor átvette a körtvélyfájai szolgálatot.

A tiszteletes elmondta, hogy tavaly felújították a templom orgonáját, amelyet októberben egy hangversenyen fel is avattak. A javításra a szerződést a kivitelezővel 2019-ben írták alá. Pályázat alapján a BGA 45.000 lejjel járult hozzá, a hiányzó mintegy 5000 lejt közadakozásból gyűlt össze. Pap Zoltán székelyudvarhelyi orgona-restaurátor fél év alatt javította meg a hangszert. A hatregiszteres orgona teljesen megújult, új motort, szélzsákot kapott, a sípokat is felújították, a farszéklet restaurálták. A lelkész úgy tudja, hogy az orgonát valamikor az 1870-es években Johannes Binder készítette. (Sz.m.: A gernyeszegi templom orgonája 1854-ben készült, készítője Binder

Sámuel segesvári orgonaépítő.) A körtvélyfájai hangszert a második világháború óta nem használták. A gyülekezet korábban eladta a kántorlakást, és az árából egyebek mellett egy német gyártmányú elektromos kézi orgonát vásároltak, azt használták, majd a hollandiai testvérgyülekezetnek köszönhetően került egy újabb elektromos orgona a templomba. Most újra a régi orgona hangja kíséri a liturgikus énekeket.

Tavaly pályázat alapján a helyi tanács támogatásával 10.000 lejt kapott a gyülekezet, amiből sikerült újrafesteni a templom belső falait, lekezeltek a padlózatot és újrafestették a belső berendezés, a padok díszítőelemeit. Tervben van egy új

harang vásárlása, ugyanis a haranglábban levő elrepedt. Vagy újat öntenek, vagy használtat vásárolnak. Az előbbi előnye, hogy az öntő garanciát vállal rá, és többet tart, viszont valószínűleg drágább. Az utóbbinak eszmei értéke is van, ugyanis megmentenek egy olyan harangot, amelyet már nem használnak, azonban a 100-150 éves harang megrepedhet, és akkor kezdhetik elől az eljárást. A lelképásztor ajánlatokat kért mindkét esetre, már voltak egy régi szász templomban is megnézni a harangot. A kikötés az, hogy a hangja a megromlóított körtvélyfájaiéhoz hasonlítson. Az ügyben a döntő szó a presbitériumé lesz.

Jári Zsolt elmondta, tervbe vették a templom teljes felújítását, amit a szomszédban levő egykori egyházi iskola épületével együtt végeznének el. Az utóbbit jelenleg civil szervezetek használják. Felvették a kapcsolatot Klaus Birthlerrel, Szászrégen volt főépítészével, aki megígérte, hogy összeállítja a dokumentációt. A felújítás részeként egy játszóteret is kialakítanak, amelynek köztéri bútorait a helyi önkormányzat támogatásával helyeznék ki. Erre ígéretet kaptak a polgármestertől. Felújítás után a templom turisztikai attrakció is lenne, hiszen Kós Károly tervei, irányítása alatt újították fel annak idején, és a harangláb is XVIII. századi.

A gyülekezeti étellel kapcsolatban a lelképásztor elmondta, hogy a több mint egy éve tartó világvárvány miatt felére csökkent a templomi látogatottság. Míg korábban a nyilvántartásban szereplő gyülekezet 10%-a járt rendszeresen templomba, most 5%-uk megy el az is-

tentiszteletekre. Ehhez még hozzáadódik az a 25-30 személy, aki online követi az istentiszteletet. A járvány miatt abbamaradt a családlátogatás, a közösség alig felét tudta felkeresni a tiszteletes, de amint a járványügyi intézkedések enyhülnek, folytatja a közösségépítő munkát. A kátéórákat a járvány idején is megtartották. Februártól a vasárnapi istentiszteletet a templomban tartják. Kéthetente van ifjúsági bibliaóra. Február 8-14. között vendég lelképásztorokkal megtartották az egyetemes imahetet, ami „felrázta” a közösséget, és jelezte, hogy

igényli a találkozást, az együttléte. Kiemelten foglalkoznak a fiatalokkal, a konfirmálókkal is. Jári Zsolt elmondta, sajnos felbomlott az egyházi kórus, így nem tudják folytatni a korábbi lelkész által kezdeményezett kórustalálkozókat. Reméli, hogy az új orgona újra „becsalja” a templomba a fiatalokat, akikkel új-jászervezi a kórust, hiszen zenei végzettséggel rendelkező kántoruk van, aki garantálja a minőségi foglalkozást.

A közösség a lelképásztorával együtt várja, hogy a közösségi élet újra a rendes kerékvágásba kerüljön.

A falut először 1441-ben említik a dokumentumok Kerthwelfa néven. Temploma a 14. század végén épült. Az első kazettás festett mennyezet 1760. évbéli, a jelenleg látható az 1948–1951 között, Kós Károly által irányított felújítás során készült. A berendezést (szószék, úrasztal, padok) is Kós Károly tervezte. A templom mellett álló haranglábát 1768-ban vásárolta a gyülekezet Alsóölkényből. A második világháború után Kós Károly elkészítette az új torony terveit, a követ leszállították, azonban anyagi okok miatt elmaradt a kivitelezés. A nagyobbik harangot valószínűleg még a középkor végén öntötték.

Fotó: Nagy Tibor

Március 1-jétől lehet igényelni a mezőgazdasági támogatást

Figyelmesen kell kitölteni az űrlapot

A korábbi évekhez hasonlóan március 1. és május 15. között lehet benyújtani a Mezőgazdasági Intervenciók és Kifizetési Ügynökséghez (APIA) a támogatási kérvényt. Az APIA arra kéri a gazdákat, hogy a járványügyi övintézkedésekre való tekintettel, amennyiben lehet, online nyújtsák be a kérvényeket. Bár az előző évekhez képest a kiírások nem sokat változtak, az alábbiakban az intézmény közleménye alapján – a teljesség igénye nélkül – összefoglaltuk azokat az intézkedéseket, amelyek szerint pénz igényelhetnek a gazdák.

Vajda György

Általános követelmények

Az egységes kifizetési kérelmet az ún. IPA online felületen lehet feltölteni. Az alkalmazás előnye, hogy nem kell papíralapú térképekre felrajzolni a parcellákat. Az elektronikus helyrajz jelzi a terület nagyságát, azt is, ha a támogatandó terület egybeesik egy másik gazda parcellájával, így sokkal kevesebb a hibalehetőség. A kitöltött egységes kifizetési kérelem automatikusan bekerül az integrált ellenőrzési rendszerbe, mely révén az APIA ellenőrzi a támogatási kérelmet, így a kifizetést sokkal hamarabb jövé-

lytatnak, mezőgazdasági területet hivatalosan használók és/vagy hivatalos állattartók. A 10-es intézkedésnél (a közönséges madárfajok számára szántóterületeken, mezőgazdasági földterületen ökológiai menedékhelyek kialakítása) nem szükséges igazolni, hogy a gazda aktív. Amennyiben a gyepterületet egy állattartó egyesület bérlé, a támogatást azok az egyesületi tagok igényelhetik, akik lefedik állattal a bérbe vett területet, ez esetben mindegyik egyesületi tag a bérleti szerződés másolatával és egy összeíróval igazolja ezt. A dokumentum magában foglalja az egyesületi tagok beleegyezését, a társulási tagok azonosító adatait, az ott legelő állatok számát, az állattartó gazdaságának az országos állattartó nyilvántartásban (RNE) szereplő számát. Támogatásban részesülhet az az állattartó egyesület is, amely a nyári legeltetést biztosítja a saját gazdaságára bejegyzett állatokkal. Ehhez szerepelnie kell az APIA nyilvántartásában (ahol a gazdasága van), a nyilatkozatban be kell jelölnie a támogatandó területet, kultúrát és/vagy állatlétszámot a megfelelően behatárolt parcellákkal. Be kell tartania a kölcsönös megfeleltetés szabályait (GAEC és SMR) a gazdaság egész területén. Meg kell engednie az APIA illetékeseinek, hogy ellenőrizzék a kérvényben szereplő adatok helyességét mind a

Fotó: Vajda György (archív)

kaphatják (beleértve a területi igazgatási egységeket), öt évre szóló kötelezettségvállalás alapján. Az 1-es csomag szerint ún. csendes övezeteket kell biztosítani, amelyekre egy évre hektáronként 38 eurót fizetnek. A 2-es csomagban, amennyiben lövontatású járművel, szekerrel hozzák le az erdőből a gyéritésből származó fát, évente hektáronként 137 euró támogatás jár. A két csomag együtt igényelhető. A támogatást legkevesebb 100 hektárra adják, amennyiben az erdőterületnek van érvényes üzemterve és a tulajdonosnak van szerződése valamilyen engedélyezett erdészeti hivatallal. Ugyanakkor az összterület legkevesebb 20%-át egységes csendes övezetté kell nyilvánítani, ahol öt év alatt nem vágják ki fát. Gyéritéskor azokon a területeken, amelyekre a 2-es kötelezettségvállalás van érvényben, a fát az elsődleges gyűjtőpontig kizárólag fogattal szállíthatják. A kérvényeket március 1-je és május 17-e között lehet benyújtani. A megpályázandó keretösszeg 22.318.866 euró. Pozitív elbírálás esetén a támogatást ez év végéig átutalják. A részletes feltételek a www.apia.org.ro honlap pályázati útmutatójában található.

Érdemes pályázni az erdős területek fejlesztését, létrehozását, fenntartását célzó 8-as intézkedés csomagra is. 12 évre szóló kötelezettségvállalás mellett a terület (alföld, domb, hegy) milyensége, valamint az üzemtervbe foglaltak alapján erdős területek, védelmi sávok létrehozására hektáronként a karbantartási költségek fedezésére (legfeljebb 6 év) és az erdőtelepítési költségek megtérítésére, valamint a kitermelés stagnálása miatt a jövedelemkiesés kompenzálására lehet támogatást igényelni. Egy adott projekthez a jelenlegi keret alapján 7.000.000 euróra pályázhatnak azok, akik a kérés benyújtásakor aktív gazdálkodók. Az erdősítésre javasolt földterületnek legalább egyhektárosnak kell lennie, a beültetendő parcellák és az erdővédelmi sávok minimális nagysága 0,5 hektár. Nem támogatják az állandó legelőterületek (kivételek az erdősítési műszaki terv szerint erodált területek) és azon mezőgazdasági földterületek erdősítését, amelyekért agrár-környezetvédelmi (10-es intézkedés), valamint biogazdálkodási (11-es intézkedés) támogatás jár. Az erdősítést üzemterv alapján kell végezni. Az igénylést március elsejétől lehet benyújtani. Évente szakaszonként egyszer fizetnek. A kifizetési kérelemhez szükséges dokumentumok listája az APIA www.apia.org.ro honlapján található. A tulajdonos-

nak gondoskodnia kell arról, hogy az összes elvégzett munkáról jelentés készül, amit az erdészek, erdőőrök a helyszínen ellenőriznek és láttamoznak. A pénzt az APIA, az erdészeti felügyelőség és az AFIR képviselőinek tevékenységét követően utalják át.

Sajátos feltételek

Amint említettük, a gazdáknak 2020. január 1-től kötelezően be kell tartaniuk az Európai Unió által előírt gazdálkodási követelményeket (SMR) és a földterület állapotára vonatkozó előírásokat (GAEC), kiemelten azoknak, akik környezetkímélő és a klímaváltozás hatásait csökkentő intézkedésekre pályáznak, továbbá kötelező az állattartási, növényvédelmi és közegészségügyi szabályok tiszteletben tartása is. Környezetvédelmi szempontok miatt meg kell akadályozni a vizek nitráttal való szennyezését (SMR 1). A szabály szerint 1 méter széles árkot kell ásni a 12%-os és 3 méterest a 12%-nál nagyobb lejtésszögű mezőgazdasági területek között, amelyeket karban kell tartani. Amennyiben a talajvizet öntözésre használják, be kell tartani a talajvízvédelmi szabályokat, amelyek szerint tilos a környéken veszélyes vegyi anyagok használata, amelynek listája megtalálható a 80/68/CEE előírás mellékletének I-es és II-es jegyzékében. Továbbá be kell tartani a növényvédő szerek tárolására, kezelésére és felhasználására vonatkozó mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszteri (297/2017-es) rendeletet, ezenkívül az állati eredetű szerves trágya és műtrágya használatára, tárolására, kezelésére vonatkozó, utólag módosított és kiegészített 1182/1270/2005. számú mezőgazdasági miniszteri rendeletet. A talajvédelme miatt összesen az illető terület 20%-át be kell vetni. Az erózió meggátolásáért a 12%-os dőlésszög-

get meghaladó területet be kell vetni kapásnövényekkel. Ajánlott a vetéscserélő alkalmazása, szigorúan tilos a tarlóégetés. A biodiverzitás megőrzéséért (a vadállatok és növények természetes élőhelyeinek megőrzéséért) ki kell irtani az invazív növényeket, hogy megőrződjön a táj jellege. Tilos az élősvévények és ágak vágása a vadon élő madarak tojásrakó, költő időszakában, minden év március 15-e és június 30-a között.

Az állattenyésztőknek szigorúan be kell tartaniuk az élelmiszer-biztonsági és állatjólét előírásokat. Tilos egyes hormonkészítmények vagy tirostatikus hatású, ill. béta-agonista anyagok használata. A követhetőség miatt kötelező az állatok (sertés, szarvasmarha, juh- és kecskék) füljelölése. A feltételek figyelmen kívül hagyása miatt csökkenthetik, akár vissza is vonhatják a támogatást egy vagy több évre. Az igénylő elhunyt, hosszan tartó munkaképtelenség, a farmot sújtó természeti katasztrófa, a gazdasági épületek megsemmisülése (tűz), a szántóföldet vagy az állatállományt részben vagy teljes egészében érintő járvány, a terület kisajátítása esetén írásban értesíteni kell az APIA-t, ugyanakkor 15 munkanapon belül bizonyítani kell azt.

A pályázatok benyújtásához szükséges használati útmutató elérhető magyar nyelven is a www.apia.org.ro honlapon. A kifizetési, támogatási rendszerekhez való hozzáférés részletes információi, a térképek és a támogatható közigazgatási-területi egységek (UAT) listája, az M10, M11, M13-as (a speciális és jelentősen hátrányos helyzetű természeti területekre járó) támogatás, intézkedések megtalálhatók a megyei/helyi APIA-ki- rendeltségeknél, illetve a www.apia.org.ro, www.madr.ro és www.pndr.ro honlapokon.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

hagyják, és az átutalásra sem kell annyit várni, mint korábban.

A területtámogatáshoz a gazda legkevesebb 1 ha földterületet meg kell műveljen, a parcellák legalább 0,3 hektárosak kell legyenek. Szőlős, gyümölcsös, komlóültetvény, gyümölcsfaiskola, faiskola esetén legalább 0,1 hektárosak, és/vagy adott esetben egy minimális számú állatot kell tartani. A fólia- és az üvegházak esetében a gazdaság minimális területe 0,3 ha, a legkisebb parcella pedig 0,03 ha kell legyen. Azok a gazdák, akiknek 0,1 hektáronál kisebb parcelláik vannak, amelyekre nem kérnek/kérhetnek támogatást, nem kötelesek ezeket a területeket fentüntetni az egységes kérvényben, ha a parcellák összfelülete nem haladja meg az 1 hektárt. Nem kötelező az egy hektáronál kisebb területekre támogatást igényelni, ellenben a 3/2015-ös sürgősségi kormányrendelet alapján a gazdának kötelessége az összes mezőgazdasági, valamint ökológiai jelentőségű területet feltüntetni a nyilatkozatban. Közvetlen támogatásra, illetve a 11-es és 13-as, környezeti-kímélő és klímaváltozást megelőző intézkedésre kizárólag az aktív gazdák jogosultak.

Aktív gazdák azok a fizikai és/vagy jogi személyek, akik a jelenlegi jogszabályoknak megfelelően mezőgazdasági tevékenységet

dokumentációban, mind a helyszínen. Ajánlott, hogy a kérelem benyújtása előtt a gazda ellenőrizze a polgármesteri hivatalnál a mezőgazdasági regiszterben szereplő területeket és az adott évre kiállított igazolást. Ha a gazdaságban állatok is vannak, ellenőrizze az állatorvosnál és az országos állattartó-nyilvántartásban (RNE) levő adatokat. A 10-es intézkedés, P8-as csomag – kihalófélben levő haszonállatok – esetében be kell mutatni a támogatás igénylésekor (az M2-es kiegészítési űrlapnál) az Országos Állattenyésztési Ügynökség (ANZ) hitelesítette egyesületek által kibocsátott, a fajtatiszta tenyésztőnyelvek nyilvántartására vonatkozó igazolást. A szabályokat, követelményeket a gazdáknak egész évben a gazdaság minden parcelláján – a támogatástól függetlenül – be kell tartania. Ezek a szabályok megtalálhatók a mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszter 352/636/54/2015-ös számú határozatában.

Támogatás erdővédelemre

Az említettek mellett a 15-ös intézkedés csomag alapján erdészeti szolgáltatásokra, a klímaváltozás meggátolására és erdővédelemre is lehet pályázni. Ezt évente, hektáronkénti fix összegként, a nemzeti erdőalapban levő erdő tulajdonosai

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az olvasó írja

Szerkeszti: Mezey Sarolta

Ünnepség a Somostetőn

Február 25-én volt a Marosvásárhelyi Magányosok Klubja megalakulásának 30. évfordulója. Ezen a napon, a megkövetelt szabályok szigorú betartásával, találkoztunk a Somostetőn. Az égiek is velünk tartottak, ránk köszöntött a tavasz. Néhányan a klubtagok közül gyalog, mások gépkocsival érkeztek, majd teleraktunk egy hosszú asztalt minden finomsággal és pezsgővel. Klubvezetőnk, Kopacz Imola az évforduló alkalmával röviden ismertette a klub életét és az itt folyó tevékenységet. A klubot különböző emberek alkotják, vannak aktívak, vannak szemléldők és vannak az ellenzékiek, akiknek külön köszönettel tartozunk, mert hozzájárulnak közösségünk összekovácsolásához. Ez a sokszínűség teszi lehetővé a közösségépítést, a konfliktusok nem-hogy gyengítenék, de erősítik az együvé tartozást, növelik a kohéziót. Köszönet az alapító klubtagok kitarásáért, a klubtagok együttműködéséért a pandémia idején is. A kuratóriumi tagok értékes segítsége és odaadása szintén elismerést érdemel. Minden csapatmunka volt.

Fotó: Fejéregyházi Tünde

A szabadtéri ünnepségen Baricz Lajos maroszentgyörgyi plébános tartott áhítatot, aki a 133. zsoltárt idézte: „Nézzétek, milyen kedves és jó, ha egyetértésben élnek a testvérek”. Ez a közösség a jó emberek társasága, az egyetértés közös nevezője a szeretet. Közösséghez tartozni nagy ajándék, ahol adhatom magam, és ahol kaphatok is. Hálat adok Istennek, hogy van egy olyan személy, aki összetartja ezt a közösséget – mondta, aztán megáldotta az ételt és italt. Az áhítatot közös imával zártuk.

Baricz Lajos plébános szép versesköteteiből ajándékozott a klubtagoknak. Az évfordulóra írt versét idézem:

Ott van otthonom

A Magányosok Klubja 30. születésnapjára

Ott van otthonom, hol jól érzem magam, ahol elfogadnak és megértik szavam, bármit elmondhatok, öröm s bánatom, nem súg össze senki társával azon. Az évek során egyedül maradtam, ám itt a Klubban társakra akadtam, akik szeretnek, s akik elfogadnak, sok boldog órát, vídám napot adtak. Úgy jövök ide, mintha hazamennék, mintha e csoport drága tagja lennék, ezt érti a szívem, csak ezt mondhatom, közben magam én a csoportnak adom: adok és kapok, így zajlik az élet, észre sem veszem, repülnek az évek.

A maroszentgyörgyi római katolikus kántor, Simon Kinga előadta a pap-költő megzenésített versét, ami a XX. évfordulóra íródott.

Az évfordulós ünnepséget megtisztelte jelenlétével Marosvásárhely polgármestere, Soós Zoltán is, aki köszönetet mondott a meghívásért, s ígerte, bármikor szívesen vesz részt a rendezvényeinken. A polgármester a klubtagoknak egészséget, a vezetőségnek kitarást kívánt. Az ünnepségen Szilágyi Sándor – Dankó Pista-díjas népdalénekes – is ott volt, a következőket mondta: – Számomra a Magányosok Klubja egy nagy család, ahova mindig szeretettel jövök, ide térek vissza új erőt meríteni. Kopacz Imola klubvezetőnek minden jót kívánok. Isten áldása legyen a klub minden tagján!

Varga Irén, a kuratórium elnöke megköszönte klubvezetőnk munkáját, azt kívánva, hogy még sokáig egészséggel végezze ezt a munkát, majd átadta a klubtagok kis ajándékát. Czerán Erzsébet és Berei Árpád verssel szórakoztatta az ünneplőket. Soós Zoltán polgármester a klub fennállásának 30. évfordulója alkalmából megjelent Voltunk! Vagyunk. Leszünk? című emlékkönyvvel és emlékéremmel tiszteltük meg. Baricz Lajos plébánost egy üveg pezsgővel leptük meg. Az alapító tagok és a kuratórium tagjai is pezsgőt és emlékérmeket vehettek át. Nem feledkeztünk meg Szilágyi Sándor népdalénekesről sem. Klubvezetőnk ötletére a Marosvásárhelyi Rádió magyar adása zenés üzenetek műsorában az évforduló tiszteletére elhangzott Beethoven Örömda című műve.

Az ünnepséget szeretetvendégség zárta. Jó volt a hosszú elszigeteltség után újra találkozni, szívünk megtelt szeretettel, és boldogan indultunk haza.

Czerán Erzsébet

Örömnép

Néhányunk háza táján kicsengetek, de nem akarhol. Ott, ahol a múltat tisztelik, a jelent megélik és a jövőt bizakodóan építik: a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban.

A járványhelyzet miatt szerény díjtadó ünnepség hozta a maga gyönyörűségét: lángra lobbant az öröm, az elégedettség és a hála szikrája minden résztvevő szívében.

Az együtt töltött idő igazi ünnep volt mindannyiunk számára. Kell-e annál több, mint együtt örülni a jövő ígéretes reménységeinek, hasznát venni kutatómunkát végző kollégák alkotásainak, gazdagabbá és teljesebbé tenni életünket képzőművészeti alkotások által?

Hálával tartozom Istennek a tálentumokért, az erőért és egészségért, mellyel 42 éven át szolgáltam a nemzet napszámosaként.

Tisztelettel hajtok fejet a nagy múltú Bethlen Gábor Kollégium tanári és nevelőközössége nagyságáért. Nagy örömmre fizikai és lelki gyarapodásomat szolgálta az a tanítóképzős osztály, amellyel 1973 és 1978 között együtt éltük meg a tanítói pályát. Örülök, hogy Maros megyéből jelenleg hárman – Székely Teréz és Bíró Anna volt osztálytársakkal – vagyunk az Emberi Erőforrások Minisztériuma által

adományozott Pedagógus Szolgálati Emlékérem boldog tulajdonosai.

Köszönöm minden volt tanítványnak és szüleiknek a bizalmat, a szeretetet és a kitartó munkát, mellyel együtt haladtunk a tudásszerzés útján.

Elégedettséggel és szeretettel gondolok a Kis-Küküllő menti tanítóközösségben eltöltött évekre.

Köszönettel tartozom a Maros Megyei Tanfelügyelőség magyar oktatásért felelőseinek a mindenkori támogatásért, biztatásért. Úgyis szintén köszönöm a pedagógusszövetség területi, megyei és országos képviselői (Lászlófy Pál, Burus Siklódi Botond, Horváth Gabriella, Pataki László tanárok) áldásos és kitartó munkáját, mellyel követik és bátorítják nagy közösségünk fejlődését és gyarapodását.

Nyugalomba vonult társaimnak jó egészséget, békés és szeretetteljes éveket kívánok. Aktív pályatársaimnak Gárdonyi Géza gondolataival üzenek: „Légy az, kiből árad a nyugalom./ Légy az, kire nem hat a hatalom./ Nyújtsd oda, hol kéri a kezdet./ S menj oda, hol fázik a szeretet.”

Tóth Katalin, Magyarsáros

Márciuska: az új élet, tisztaság jelképe

Horváth Éva

Március elsején márciuskát (mártsort) ajándékoznak a román férfiak a nőknek, kislányoknak, de a nők egymást is meglepik ezzel a kis, kabátra, gallérra tűzhető vagy csuklóra köthető díszel. A szokás nemcsak a románok, hanem más balkáni népek, pl. a bolgárok, arománok, macedónok, albánok körében is él.

A márciuskát – amelyet egykor az új év kezdetén, március 1-jén nyújtottak át, jó egészséget, szeretetet, örömet és hosszú életet kívánva – szerencsetalizmánnak tartották, amely varázserővel bírt, és védelmezte a viselőjét. Több legenda fűződik hozzá, amelyekben a tavasz és a tél harca, a hóra kiserkenő vér és a tavasz hírnöke, a hóvirág jelenik meg különböző történetekben.

Simion Florea Marian román folklór- és néprajzkutató a románok ünnepeiről írt néprajzi tanulmányában azt írja: „A márciuskát azért kötötték a gyermekek nyakára vagy kezére, hogy viselőjének hozzon szerencsét egész évben, a tavasz beköszöntével legyen egészséges és tiszta, mint az ezüst, nyáron ne fogja el a hidegrázás. A márciuska régen egy olyasfajta ajándék volt, amit nem csupán a

szülők adtak a gyermekeiknek, mint manapság, hanem a románok egymásnak is küldték március elsején.” Büszkén hordták, s míg ez a dísz ékesítette őket, kerülték a rossz magatartást. Először egy pénzérmét hozzáfogtak egy piros és fehér cernához, és a gólyák vagy a darvak visszatérteig, másutt a fák virágzásáig hordták. Ezután a cernát felkötötték egy faágra, hogy elüldözzék a rossz szellemeket. A pénzzel a lányok sajtot vagy túrót vettek, hogy tiszta fehér legyen a bőrük egész esztendőben. Bukovinában a lányok ajándékoztak márciuskát a falubeli legényeknek március 1-jén, ezt a szokást ma is őrzik.

A két szín összefonása idővel más szokások között is megjelent: felkerült a népszerű esküvői fára (hasonló a vőfélypálcához), a kaluserek zászlajára, a „juhbemérés” ünnepén felékesített fára, a népviselet más darabjai közé.

A bolgároknál a mártisor megfelelője a martenica, az új életet, a fogamzást, a termékenységet, a tisztaságot és a tavaszt jelképezi. Ott nem pénzérmét, hanem egy vörös és fehér bojtot vagy kicsi, Pizzo és Penda nevű bábukat viselnek, és Baba Marta – egy zsémbes vénasszony, akinek hangulata nagyon gyorsan meg tud változni – jóindulatáért könyö-

rögnek. (A román néphagyományban ez a banya Baba Dochiaként jelenik meg, akinek haragját tél végén ugyancsak csillapítani kell.) A bolgár szokások szerint is a martenicát addig kell viselni, míg az ember egy gólyát vagy rügyszőfát nem lát. Bulgária

Fotó: Pop Ágnes

különböző tájain más-más szokások kapcsolódhatnak ahhoz, miképp veszik le a martenicát. Néhány ember egy csoportban a gyümölcsfán gyűjti ezeket össze, hogy a fa abban az évben egészséges és bő termésű legyen. Mások egy kő alá teszik, s arra gondolnak, hogy másnap az az élőlény (általában rovar) mutatja meg az embernek az év nagy részében érvényes egészségi állapotát, mely a legközelebb lesz az elrejtett tárgyhoz. Ha az élőlény egy láva vagy egy hernyó, akkor az év egészséges, sikeresen gazdagon fog eltelni. Ugyanezt a szerencsét társítják a hangyákhoz is, azzal a különbséggel, hogy az illetőnek keményen meg kell dolgoznia a sikerért. Ha az elrejtett tárgy közelében pókot talál, az illető bajba kerül, s az év nem lesz szerencsés. (Forrás: <http://romaniaistorica.ro/> és Wikipédia)

Napjainkban nálunk a márciuska minden elképzelhető formát öltött, és nem csak fém-ből készül, hanem az alkotó fantáziájától függően sokféle anyagból: textíliából, bőrből, kerámiából, papírból stb. A hóvirág mellett a tavasz előhírnöke, színei az élet jelképei. Ha látjuk, esetleg hordjuk, jusson eszünkbe, hogy a megújulásra emlékeztet, a mi megújulásunkra is.

MI SEM EGYSZERŐBB, MINT AJÁNLATOT VÁLASZTANI A SZABAD PIACON!

KÖSS ELEKTROMOS ENERGIASZOLGÁLTATÁSI SZERZŐDÉST AZ ELECTRICA FURNIZARE S.A.-VAL!

POSTÁN
az Electrica Furnizare ügyfelei számára

- Csupán ki kell töltened és alá kell írnod a villanyszámla borítékjában biztosított „Ajánlatválasztási formanyomtatvány”-t**
- Alá kell írnod a következő villanyszámlával együtt érkező elektromos energiaszolgáltatási szerződést**
- Be kell helyezned az „Ajánlatválasztási formanyomtatvány”-t az átvett, előre felbélyegzett borítékba**
- Be kell helyezned a szerződés egy aláírt példányát a vele együtt átvett, előre felbélyegzett borítékba**
- Postáznod kell a borítékot a legközelebbi Postahivatalnál**
- Postáznod kell a borítékot a legközelebbi Postahivatalnál**

ONLINE
minden ügyfél számára

www.electricafurnizare.ro/contract-online/

- Ki kell választanod a rád illő lehetőséget: ÚJ ÜGYFÉL vagy MEGLÉVŐ ÜGYFÉL.**
- Ki kell töltened a fogyasztási HELLYEL és BECSULT FOGYASZTÁSSAL kapcsolatos adatokat**
- A szimulációk áttekintését követően KI KELL VÁLASZTANOD A MEGFELELŐ AJÁNLATOT**
- Ki kell töltened, majd fel kell töltened az igényelt dokumentumokat**
- Megkapod az online szerződést**

ÜGYFÉLSZOLGÁLTATAINKON
minden ügyfél számára

- Személyi igazolvánnyal meg kell jelenned ügyfélszolgálatunkon.
- Ha ÚJ ÜGYFÉL vagy, akkor hoznod kell magaddal egy villanyszámlát + a törvényes tulajdoni lap egy másolatát (vagy egy eskü alatt tett nyilatkozatot)**
- Ha MEGLÉVŐ ÜGYFÉL vagy, akkor mi felvesszük veled a kapcsolatot a szerződés aláírása érdekében.**
- Ha ÚJ ÜGYFÉL vagy, helyben aláírhatod a szerződést az energiaszolgáltató váltásáról szóló értesítéssel együtt.**
- KI KELL VÁLASZTANOD A MEGFELELŐ AJÁNLATOT, amelyben segít az Electrica Furnizare képviselője**

ELECTRICA FURNIZARE, A TE PARTNERED!

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
 - információ - 118-932
 - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között: 0736-883-110
- Optika-Optofarm
 - 0265/212-304
 - 0265/312-436
 - 0265/250-120
 - 0265/263-351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Marmed - 0265/250-344
- járóbeteg-rendelő: - 0756-468-658 - 0729-024-380
- Labor - 0751-114-307
- e-mail: marmed@marmed.ro, www.marmed.ro
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia
- Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077 - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS-RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-801-929
- vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
 - közönségszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás
- Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellekék, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.

Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

MCA Health Care
ORVOSI LABORATÓRIUM

www.health-care.ro Tel/fax: 0365-882747
Marosvásárhely, Tulipán utca 25. szám

TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt páciensek!

Az MCA Health Care orvosi laboratórium folyamatosan a betegek rendelkezésére áll, és a fokozott biztonsági előírásokat betartva, a COVID-19-járvány idején is elvégzi az egészségügyi biztosító-pénztár által megtérített laboratóriumi vizsgálatokat.

Laboratóriumi mintavételre hétfőtől péntekig 7-11 óra között várjuk önöket.

KULTÚRCSEPP
KEDD 20 ÓRA

ETV

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION

radio.kptv.ro